

Kortikosteroider lindrar halsont

Kortikosteroider ökar chansen för att en patient med halsont till följd av infektion ska bli symptomfri. Det visar en brittisk metaanalys som presenteras i tidskriften BMJ. Författarna har tittat på åtta studier som totalt omfattar 743 individer, både barn och vuxna, med halsont. Av dessa testades 330 individer positivt för grupp A β -hemolytiska streptokocker. Deltagarna behandlades enligt sedvanlig praxis med antibiotika och smärtstillande preparat. Värt att notera är att de ingående studierna hade olika upplägg. I vissa studier gavs antibiotika till alla sökande, medan det i ett par studier gavs antibiotika bara till sökande med ett positivt streptokocktest.

I samtliga studier gavs en grupp patienter vid sidan av eventuell antibiotika och analgetika (främst paracetamol) tillägg av kortikosteroider i symptomlindrande syfte. Författarna har därefter tittat på hur snabbt patienterna blev symptomfria. Det visade sig att sannolikheten för att en individ skulle bli symptomfri inom ett dygn mer än tredubblades hos individer som fått kortikosteroider.

Den genomsnittliga tiden till symptomfrihet minskade med i genomsnitt sex timmar hos gruppen som fått steroider. Särskilt hos patienter med svår

halsvärta hade steroiderna god symptomlindrande effekt, visar studien. Den symptomlindrande effekten var dock mest framträdande under det första dygnet. En konsekvens av detta är att det sannolikt räcker att ge steroider en gång. Några skillnader mellan barn och vuxna i behandlingseffekt av steroider noterades inte.

Den aktuella studien visar således att en engångsdos kortikosteroider tycks effektiv när det gäller att kupa halsvärta. Paul Little, professor i allmänmedicin i Southampton, skriver i en kommentar till artikeln att studien lyfter den aktuella frågan om alternativ medicinering vid sidan av antibiotika vid halsvärta.

Man kan på goda grunder ifrågasätta den frikostiga användningen av antibiotika: majoriteten av alla halsinfektioner är som bekant virala, och antibiotika ger dessutom bara en begränsad symptomlindrande effekt vid bakteriell infektion i halsen. Det är den symptomlindrande effekten som är central. Att ge antibiotika för att förhindra allvarliga komplikationer av halsinfektioner är sällan motiverat, skriver studiens författare och anger som exempel att bara 2 per 10 000 patienter som söker för halsont drabbas av peritonsillär abs-

En engångsdos av kortikosteroider kan kanske bli ett alternativ till antibiotika vid halsont.

Foto: SPL/IBL

cess. Den begränsade effekten av antibiotika ska dock vägas mot att många patienter själva ställer krav på medicinering vid halsont och inte nöjer sig med besked från läkaren att antibiotikabehandling inte är indicerad.

Rönen är således intressanta mot bakgrund av att det finns ett behov av alternativ till antibiotika när det gäller symptomlindring vid halsinfektion. Kanske kan en engångsdos kortikosteroider utgöra ett sådant alternativ. Dock behövs fler studier inom fältet. Särskilt efterfrågas studier där man jämför patienter som bara ges steroider (och inte antibiotika) med individer som behandlas med antibiotika.

Anders Hansen

läkare, frilansjournalist

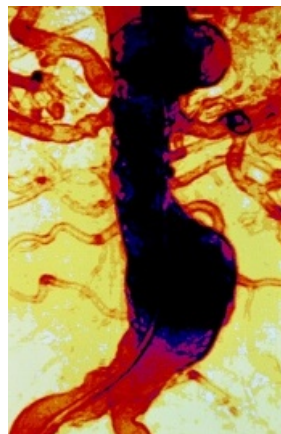
BMJ. 2009;339:b2976.

Förbättrad överlevnad efter operation för bukaortaaneurysm

AUTOREFERAT. Ruptur av bukaortaaneurysm kan förhindras om sjukdomen upptäcks i tid och opereras elektivt. Antalet elektiva operationer för bukaortaaneurysm ökar i hela västvärlden. Detta beror dels på en åldrande befolkning, dels på tillkomst av minimalinvasiva (endovaskulära) metoder som möjliggör operation av äldre och sjukare patienter. En tidigare analys av det svenska kärilregistret (Swedvasc) visade att den perioperativa mortaliteten efter operation för bukaortaaneurysm har minskat över tiden.

I den aktuella studien undersöktes hur trenden att operera fler, allt äldre och allt sjukare patienter samt att fler överlever ingreppet påverkat långtidsöverlevnaden. Drygt 12 000 patienter som opererats för aortaaneurysm i Sverige 1987–2005 inkluderades i studien.

Studien visar att patienter efter elektiv operation för bukaortaaneurysm i genomsnitt lever i nio år, vilket är en-

Åren 1987–2005 har drygt 12 000 patienter opererats för bukaortaaneurysm i Sverige. Långtidsöverlevnaden är god trots att patienterna blivit äldre och sjukare på senare tid.

Foto: SPL/IBL

dast marginellt kortare än överlevnaden hos svensk befolkning av samma ålder och kön (relativ femårsöverlevnad på 90 procent).

Långtidsöverlevnaden förbättrades under studietiden, trots en äldre och sjukare patientpopulation under senare tid. Män hade bättre relativ överlevnad

än kvinnor, vilket troligen beror på ökad förekomst av ateroskleros hos kvinnor med aneurysm. Äldre patienter (>80 år) hade bättre relativ överlevnad än yngre, vilket kan förklaras av den selektion som sker när äldre patienter erbjuds elektiv operation för aortaaneurysm. Patienter opererade med endovaskulär teknik hade lika bra relativ långtidsöverlevnad som de som opererats med öppen teknik.

Utvecklingen inom postoperativt patientomhändertagande har således förbättrat både de kort- och de långsiktiga resultaten för patienter som genomgår aortaaneurysmoperation. Den indikationsglidning som den nya tekniken medfört under de senaste åren är, utifrån långtidsresultaten, motiverad.

Kevin Mani

ST-läkare, doktorand, sektionen för kärilurgi, Akademiska sjukhuset, Uppsala

Mani K, et al. Circulation. 2009;120(3):201-11.